

Dybden i rusen

PUBLISERT 5. mars 2012

PSY
KOL
OGI

Per Føyn og Shahram Shaygani | **Psykodynamisk behandling av ruslidelser**
Universitetsforlaget, 2011. 244 sider

En vasser ikke i psykodynamiske behandlingsalternativer i rusomsorgen. Denne boka er et vesentlig svar på akkurat den mangelen. Den er en grundig innføring i psykoanalytisk teori og terapeutisk tilnærming til ruslidelser. Det er legene og analytikerne Per Føyn (gruppeanalytiker) og Shahram Shaygani (vordende psykoanalytiker) som har skrevet denne sårt tiltrengte boka. Den inviterer til et dybdepsykologisk perspektiv på ruslidelser, og forfatterne åpner opp for en helhetsforståelse av ruslidelser som fenomen i samfunnet. Mer dybdepsykologi i rusbehandlingen, altså!

Første del handler i hovedsak om hvordan psykoanalytisk teori kan forklare og kaste lys over rusavhengighet og rusmisbruk. Det er også tidlig i boka tatt med et kapittel om rusens nevrobiologi og psykodynamikk. Andre del er viet klinisk praksis, og ulike behandlingsformer og tilnærminger beskrives: individualterapi, gruppeterapi, miljøterapi, og psykodynamisk veiledning. Boka er ispedd kasuistikker som gjør leseflyten god. En blir holdt fast gjennom fenomennære skildringer av rusens mange uttrykk.

Jeg er fascinert over hvor anvendelig den psykoanalytiske teorien viser seg å være i nær omgang med rusavhengighet. Vi får servert teori fra forskjellige deler av psykoanalysen: den klassiske psykoanalysen og driftspsykologien, egopsykologien, objektrelasjonsteorien og selvpsykologien. Til slutt i teoridelen presenteres vi for en integrert psykodynamisk og ydmyk modell for behandling av ruslidelser. Modellen gjør

livet litt enklere ved å sammenfatte kompliserte og århundrelange begreper om menneskedypet i en grafisk figur. Rusavhengighet gjøres på samme tid enkelt og komplekst. Pedagogisk forbilledlig!

Men, vi må lese. Og lese. Boka krever absolutt noe av leseren. Psykoanalytisk teori er komplisert, og vi må ta inn over oss og tygge på begreper som omnipotens, ambivalens, arkaiske selvobjekter, primitive forsvarsmekanismer, narsissistisk krenkelse, og motoverføring. Belønningen er at det er godt å kunne forstå ruslidelsene på denne måten, det gir et rom å tenke i. Refleksjonen kan gjøre at man fjerner seg litt fra det trange og hektiske, eller tomme, rommet møtet med ruslidelsene ofte kan dra en inn i. Gjennom forståelsen kan en klare å tåle smerten det medfører å jobbe med mennesker med så selvødeleggende og destruktiv atferd som rusavhengige ofte har.

**«Jeg er fascinert over hvor
anvendelig den psykoanalytiske
teorien viser seg å være i nær
omgang med rusavhengighet»**

Det høye teoretiske nivået opprettholdes i den kliniske delen av boka, som viser hvordan en omsetter psykodynamisk teori i praksis (noe som er lettere sagt enn gjort). Det handler om betydningen av rammer, om å jobbe i relasjonen, om forsvarsmekanismer, overføring og motoverføring, innsikt, affekt og følelser. Jeg blir stadig imponert over hvor anvendbar psykodynamisk terapi er, og hvor interessant og berikende det er å forstå rusproblemer og rusavhengighet på denne måten.

I boka får vi presentert et behandlingsideal i en ideell verden, noe man kan være kritisk til. Psykodynamisk terapi er ressurskrevende og fordrer et høyt kompetansenivå i behandlerstaben, gode rammebetingelser å arbeide under □ ikke minst med tanke på tiden det tar □ og et velsmurt system, det være seg på poliklinikk, institusjon eller akuttavdeling. Dette er sjelden vare i det virkelige liv, og jeg blir frustrert over å strekkes mot dette idealet når jeg vet at virkeligheten sjelden er slik. Realiteten er ofte lite penger og latterlig korte behandlinger. På den annen side er boka så velskrevet og grundig og dyp og holder et så høyt teoretisk nivå at lesningen av den i høy grad er verdt kjøpet. Dessuten presenterer den et syn på mennesket og rusavhengighet som er verdt å strekke seg etter, og som det er verdt å slåss for. På rusmisbrukerens premisser.

Anmeldt av Henrik Kamphus, psykolog ved Ressursklinikken AS, Lillestrøm

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 49, nummer 3, 2012, side